

Verkondiging zondag 25 april 2010

Zondag Jubilate

Gereformeerde Kerk van Loosdrecht

Ds. Stefan Dijkhuizen

Over Jubilate:

Gemeente, deze zondag heeft een feestelijke naam: Jubilate! Juich! De zondagen na Pasen klinkt de Paasjubel gewoon nog door, als een refrein op die ene morgen, die derde dag toen alles anders werd. De kleur is nog steeds wit.

Daarom zijn de liederen met zorg uitgekozen, de jubeltoon zal niet ontbreken. Vandaag in het bijzonder door maar liefst 3 prachtige melodieën van de componist Frits Mehrrens. Een zult u misschien wel uit het hoofd kennen (Gezang 223), de andere uit het Liedboek (Gez.31) was voor mij een aangename ontdekking, en een melodie van hem die in Tussentijds is terecht gekomen (Tussentijds 174).

Verkondiging:

Geliefden van onze Heer, gemeente,

Afgelopen vrijdag heeft de landelijke synode van de PKN besloten om de Nieuwe Bijbelvertaling uit 2004 aan te nemen als kanselbijbel, naast de bestaande NBG vertaling uit 1951 en de Statenvertaling. Ook in onze gemeente, net als in talloze andere PKN-kerken, is deze vertaling al een heel tijdje in gebruik als de bijbel voor onze kerkdiensten.

Ik ben zelf eveneens een voorstander van deze vertaling. Zeker als je haar vergelijkt met de voorgaande, die uit 1951, is de Nieuwe Vertaling naar mijn idee veel hedendaagser, verhalender van toon en stijl en minder statisch. Een Bijbelvertaling die je vrijwel altijd meteen begrijpt en al helemaal niet moeilijk is om uit voor te lezen.

Natuurlijk zijn er altijd opmerkingen te maken bij een nieuwe vertaling. En bovendien is 'Vertalen altijd verraden', zo leerde ik al op één van mijn eerste colleges. De Nieuwe Vertaling heeft sinds haar uitgave in 2004 flink wat kritiek gekregen, en zelfs tot vorige maand gingen er brandbrieven rond onder predikanten, theologen en andere kerkmensen om deze vertaling toch vooral niet als kanselbijbel aan te nemen. Toch lijkt de meerderheid meer dan tevreden met deze nieuwe uitgave.

Maar misschien heeft u zelf ook wel moeten wennen. Grote kans dat er nog heel wat mensen hier thuis gewoon uit een oudere of andere vertaling lezen. Dat is helemaal niet erg, en wennen aan iets nieuws gaat nimmer vanzelf.

Ik zie daar desondanks twee uitdagingen in, zowel in de kritiek, als in het moeten wennen aan zo'n nieuwe vertaling.

Enerzijds biedt de spanning tussen enerzijds die oude taal en woorden van meer dan 2000, soms wel 3000 jaar oud en de taal van ons, vandaag, een enorme ruimte om te zoeken naar betekenis. Wij, mensen van anno Domini 2010, communiceren nu eenmaal in de taal van nu, en de Bijbel zal dus ook steeds weer in die taal uitgelegd moeten worden. Naast lezen en luisteren is het dus blijvende noodzaak om ook te leren en uit te leggen.

Anderzijds kunnen oudere vertalingen op een gegeven moment zo vervreemdend gaan werken, dat wij in de kerk eigenlijk niet meer in staat zijn om ons geloof in het hier en nu uit te drukken. Kerk- en Bijbeltaal krijgen museale trekken, wordt een taal voor insiders, misschien wel een beetje vergelijkbaar met het Latijn in sommige Rooms-katholieke kerken.

Nu was ik helemaal niet van plan om over deze Bijbelvertalingkwestie iets te zeggen. Maar toevallig genoeg, in deze week waarin er over de Nieuwe Bijbelvertaling gestemd werd, en ondanks dat ik er zelf erg blij mee ben, bleef ik hangen bij één van de verzen uit het gedeelte dat we vanmorgen gehoord hebben uit Exodus 18. Het staat ook op de Zondagsbrief, in twee verschillende vertalingen:

'Als je het op deze manier aanpakt, en als God het wil, kun je het volhouden en kunnen al die mensen tevreden naar hun tenten gaan.'
Zo vertaalt ons de Nieuwe Bijbelvertaling, of:

'Als je deze zaak zo doet en God heeft het geboden, dan zul je staande kunnen blijven en zal ook heel deze gemeente op zijn plaats aankomen in vrede!'

in de vertaling van dominee Pieter Oussoren, de zogenaamde Naardense Bijbelvertaling, die net als NBV in 2004 is uitgekomen. Deze vertaling valt wel in de 'smaak' bij vele theologen, en wordt naar mijn idee vaak als modern en verantwoord alternatief gezien van de NBV.

Vooropgesteld: Ik wil geen kritiek leveren op de NBV. Dat is heel gemakkelijk, zeker vanaf de preekstoel en u als gemeente zit daar -denk ik- helemaal niet op te wachten. Wel op een goede uitleg, niet op een gestoei met betekenissen zus en zo. Daarom, zo leerde ik op de opleiding, maximaal één keer in een preek zeggen: 'In het Grieks staat er eigenlijk...' of, 'Het Hebreeuwse woordje staat voor...'

Maar toch wil ik vanmorgen eens wat uitgebreider stil staan bij deze twee vertalingen, juist van dit ene vers. Het zette mij aan het denken. ...

Stel je nu eens voor: Je bent een kleine gemeente. Je komt steeds opnieuw bij elkaar rondom het licht van Pasen, op de dag van de Opstanding. Op zich gaat het best aardig met die gemeente: Een mooi eigen gebouw, redelijk goed kerkbezoek, een vaste predikant, een kerkenraad weliswaar met vacatures, maar toch in staat om te besturen, er wordt omgezien naar elkaar, enzovoorts, enzovoorts.

Maar toch is het ook niet eenvoudig. De betrokkenheid lijkt steeds minder te worden, of wordt anders door de leeftijdsverandering. Er is nauwelijks aanwas van onder af, bepaalde leeftijdsgroepen ontbreken volledig en er zijn grote zorgen over hoe het nu verder moet, zeker op de wat langere termijn.

Een gemeente onderweg. Levend en gelovend vanaf Pasen, vanuit Jezus, ooit, eens, lang geleden. Maar waar naartoe? Hoe zal het aflopen met die kleine, soms ploeterende gemeente onderweg?

Stel je nu eens voor dat wij die gemeente zijn. Wat zou dan zo'n verhaal als vandaag ons te zeggen hebben? Dit ogenschijnlijke familie epos, over de hereniging van Mozes met zijn schoonvader Jetro, de priester uit Midjan, en zijn vrouw Sippora en zijn twee zonen? Waar raken dan die kleine gemeente en dat toch wel niet zo bekende verhaal over Jetro en Mozes elkaar?

Als je het alleen als een familiegeschiedenis wilt lezen, is er misschien maar weinig dat overeenkomt. We zullen dus een stap verder moeten zetten.

En als je dat dan doet, een stap verder om dit verhaal te betrekken op onze situatie, hier en nu, dan is het natuurlijk niet zo lastig om bepaalde parallellen te zien. Als gemeente vormen wij in zekere zin ook een familie. Kun je ons ploeteren met enig voorstellingsvermogen nog wel zien als een reis door de woestijn. Als bevrijde mensen, onderweg, maar het beloofde land lijkt nog zo ver.

We hoorden hoe Jetro in tegenstelling tot Amelek een hoofdstuk eerder in alle hoffelijkheid wordt ontvangen. Deze heidense priester is bovendien verheugd over wat hij hoort van Mozes: Hoe God het volk gered heeft uit de hand van de Egyptenaren. Drie keer zegt hij dat. En als klap op de vuurpijl belijdt hij, zelfs als priester van een ander geloof en volk, dat deze God machtiger moet zijn dan alle andere goden.

Daarna gaat het over de werklast van Mozes. Jetro ziet dat en maakt zich zorgen. Zo zal Mozes ten onder gaan, en met hem het hele volk. Zo kan het niet verder! Mozes, jij moet doen waarvoor je bent aangesteld! God vertegenwoordigen voor het volk, en de weg wijzen door de woestijn!

Daarom stelt Jetro voor om naast Mozes medeleiders aan te stellen. Anderen zullen moeten rechtspreken, en alleen de belangrijkste zaken moeten door Mozes zelf behandeld worden. Mozes moet weer leren waar het om gaat, wat is nu de kern van de zaak?

Eerder zei ik al dat deze verhalen in de woestijn een oefening willen zijn voor Israël. Iets om steeds weer van te leren, niet alleen maar geschiedenis, misschien zelfs wel helemaal niet. In dit verhaal is het een heel erg groot leerpunt dat nota bene Jetro zo'n hoofdrol speelt. De heiden, de priester van andere goden, de vreemdeling. Juist hij ziet waar het om gaat, juist hij verheugt zich over Gods macht, daar waar de Israëlieten niet veel verder komen dan gemor en geklaag.

En dan, vlak voordat Jetro weer van het toneel verdwijnt – de rabbijnen zeggen dat hij de andere Midjanieten nog moet gaan bekeren – horen we die bijzondere uitspraak die we in beide vertalingen hebben horen langskomen.

Wat mij betreft zit daar de les voor ons vandaag, in dat ene vers. Stel je nou eens voor: Wij zijn die kleine, ploeterende gemeente, op weg, maar waar naar toe? Wat doen we dan eigenlijk, en waarom? Wat zegt het ons nu nog dat we bevrijde mensen zijn – daar ging het toch om met Pasen? – als we niet goed weten waar het naartoe gaat? Waar het beloofde land ligt, of hoe het nu precies zit met dat Koninkrijk van U, komt daar nog wat van? Wat doen we hier?

Volhouden, het op die en die manier aanpakken, en als God het wil tevreden naar onze tent terug keren?

Of, met die andere vertaling gesproken, dicht bij de grondtekst, weten welke zaak het om gaat, wat God ons gebiedt, en zo staande blijven, en als gemeente op je plaats aan komen in vrede?

Met andere woorden: Zijn wij als gemeente, in al onze lusten en lasten, op weg om tevreden in onze tentjes te kruipen, een 'feel-good' geloof?

Of gaat het erom Gods bedoeling met ons leven te ontdekken, en gemeente te zijn? Dat betekent geroepen mensen, mensen met een roeping. Mensen bovendien op weg naar hun plaats, dat is in de Tora het woord 'makoem'. Mokum herkent u er wel in, dat is je bestemming, daar waar het eigenlijk allemaal om draait in je leven, daar waar alles op zijn plaats valt.

En alsof het nog niet genoeg is wordt ook nog eens het woord 'vrede', sjaloom, hier genoemd. Ik geef toe, in het woord 'tevreden' zit het ook, maar 'in vrede gaan' betekent toch wel iets anders. Heel wat meer zou ik zo zeggen.

Dit verhaal, op het eerste gezicht een familie epos, over schoonvader Jetro en over het verdelen van leidinggeven, wil zo opnieuw een leer-verhaal zijn. We blijven immers op weg in de woestijn, ook met deze kleine gemeente hier in Loosdrecht. Een leven lang, en het beloofde land lijkt soms ver weg of zelfs onbereikbaar, en onze bevrijding zijn we vaak allang weer vergeten.

Juist dan, juist nu, in een tijd waarin we ons zorgen maken over het nu verder moet met die kerk, in het groot en in het klein, horen we verhalen over mensen als Jetro. Vreemdelingen, mensen van wie we het niet verwachten, buitenstaanders.

Maar zij zien het. Zij houden ons een spiegel voor. Zij zien wat God gedaan heeft en nog steeds doet. Zij wijzen ons er op hoofd- en bijzaken te onderscheiden. Samen te werken. En bovendien helpen zij ons niet terug te trekken in de eigen tevredenheid, want hoe kun je nu tevreden zijn als je onderweg bent, geen thuis hebt, de woestijn nog door moet, een leven lang? Zij wijzen ons op onze bestemming, onze plaats, ons Mokum, ons doel, op een weg van sjaloom, vrede, altijd weer.

'Geprezen zij de Heer'. Aldus Jetro. Jubilate! Ook na Pasen anno 2010. In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.